

Jakie emerytury dla nauczycieli

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Spis treści

Emerytura w powszechnym wieku emerytalnym	3
Emerytura nauczycielska na podstawie Karty Nauczyciela	4
Nowa emerytura nauczycielska.	6
Nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.	7
Emerytura pomostowa	9
Podstawy prawne	11

Zdjęcia: na okładce: © OlgaHofman – Depositphotos, na str. 5: © Burlingham – Fotolia.com,
na str. 8: Krakenimages.com – Depositphotos
Skład: Poligrafia ZUS w Warszawie. Zam. nr 1316/25

Jesteś nauczycielem i urodziłeś się po 1948 r.? Dowiedz się, kiedy możesz przejść na emeryturę lub podobne świadczenie z ZUS.

Masz kilka możliwości, żeby przejść na emeryturę przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Możesz też oczywiście przejść na emeryturę później. W tej ulotce uwzględniliśmy obecny stan prawny. Dowiesz się z niej także o nowej emeryturze nauczycielskiej, którą wprowadziła ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela.

Oto świadczenia emerytalne, o które możesz zwrócić się do ZUS:

- emerytura w powszechnym wieku emerytalnym [1],
- emerytura nauczycielska [2],
- nowa emerytura nauczycielska [3],
- nauczycielskie świadczenie kompensacyjne [4],
- emerytura pomostowa [5].

Poniżej wyjaśniamy, na jakich zasadach możesz otrzymać te świadczenia.

Emerytura w powszechnym wieku emerytalnym

Jak każdy pracownik możesz przejść na emeryturę, gdy osiągniesz powszechny wiek emerytalny, czyli 60 lat, jeśli jesteś kobietą, i 65 lat, jeśli jesteś mężczyzną.

Powszechną emeryturę obliczamy według tzw. nowych zasad, czyli zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej. Wysokość takiej emerytury zależy m.in. od:

- sumy zwaloryzowanych składek emerytalnych zapisanych na Twoim koncie w ZUS,
- sumy zwaloryzowanych środków, które są zapisane na Twoim subkoncie w ZUS, w tym również przeniesionych z otwartego funduszu emerytalnego (OFE), pod warunkiem, że jesteś członkiem OFE,
- kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego,
- średniego dalszego trwania życia właściwego dla wieku, w którym przejdziesz na emeryturę.

Ważne!

Waloryzacja – zwiększamy wartość Twoich składek i kapitału początkowego w zależności od poziomu inflacji i wysokości wynagrodzeń w Polsce.

Kapitał początkowy – kwota, jaką masz na koncie z lat przepracowanych przed 1999 r. (czyli przed utworzeniem indywidualnych kont w ZUS).

Emerytura w powszechnym wieku emerytalnym przysługuje Ci niezależnie od długości Twojego stażu ubezpieczeniowego, czyli czasu zatrudnienia i innych okresów składkowych i nieskładkowych.

Masz prawo do powszechnej emerytury od dnia, w którym osiągniesz wiek emerytalny. Ale świadczenie możemy Ci przyznać najwcześniej od miesiąca, w którym złożysz wniosek o emeryturę.

Emerytura nauczycielska na podstawie Karty Nauczyciela

Jeżeli jesteś nauczycielem, wychowawcą lub innym pracownikiem pedagogicznym placówki wymienionej w Karcie Nauczyciela, możesz przejść na emeryturę na podstawie art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela [2]. Wysokość takiej emerytury ustalamy zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej, czyli na tzw. starych zasadach.

Jakie warunki trzeba spełnić, aby otrzymać emeryturę nauczycielską

Możesz przejść na emeryturę nauczycielską, jeśli spełnisz następujące warunki:

- na 31 grudnia 2008 r. miałeś co najmniej 30 lat zatrudnienia, w tym co najmniej 20 lat pracy nauczycielskiej wykonywanej co najmniej w połowie obowiązkowego wymiaru zajęć,

Ważne!

Jeżeli jesteś nauczycielem szkoły, placówki, zakładu specjalnego, okręgowego ośrodka wychowawczego lub zakładu poprawczego czy schroniska dla nieletnich, to wystarczy przynajmniej 25-letnie zatrudnienie, w tym co najmniej 20 lat pracy nauczycielskiej w szkolnictwie specjalnym wykonywanej co najmniej w połowie obowiązkowego wymiaru zajęć.

-
- jeżeli jesteś członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego (OFE), za naszym pośrednictwem złożysz wniosek o przekazanie środków na Twoim rachunku w OFE na dochody budżetu państwa,
 - rozwiążesz stosunek pracy na swój wniosek.

Jakie są wyjątki od zasady rozwiązania stosunku pracy na wniosek nauczyciela

Możesz również otrzymać emeryturę nauczycielską, gdy Twój stosunek pracy zostanie rozwiązany z inicjatywy dyrektora szkoły lub wygaśnie, jeżeli:

- Twoja szkoła zostanie zlikwidowana całkowicie lub częściowo albo nastąpią:
 - zmiany organizacyjne, które spowodują, że w szkole będzie mniej oddziałów,
 - zmiany planu nauczania, które uniemożliwią dalsze zatrudnianie Cię w pełnym wymiarze zajęć,
- Twój stosunek pracy wygaśnie, gdy pozostajesz w stanie nieczynnym:
 - po sześciu miesiącach,
 - dlatego, że odmówisz podjęcia pracy, kiedy będzie można Cię do niej przywrócić.

Nowa emerytura nauczycielska

Od 1 września 2024 r. możesz przejść na tzw. nową emeryturę nauczycielską, na podstawie art. 88a Karty Nauczyciela, przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego.

Warunki przyznania nowej emerytury nauczycielskiej są takie same dla kobiet i mężczyzn.

Na nową emeryturę nauczycielską możesz przejść:

- od 1 września 2024 r. – jeśli urodziłeś się przed 1 września 1966 r.,
- od 1 września 2025 r. – jeśli urodziłeś się po 31 sierpnia 1966 r. a przed 1 września 1969 r.,
- od 1 września 2026 r. – jeśli urodziłeś się po 31 sierpnia 1969 r.

Z prawa do nowej emerytury nauczycielskiej możesz skorzystać, jeśli łącznie spełnisz następujące warunki:

- rozwiążesz stosunek pracy na swój wniosek,
- rozpocząłeś przed 1 stycznia 1999 r. faktyczne wykonywanie pracy na stanowisku nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego, o których mowa w art. 1 Karty Nauczyciela, w brzmieniu obowiązującym w dniu rozpoczęcia pracy na tym stanowisku,
- masz okres składkowy, który wynosi co najmniej 30 lat, w tym co najmniej 20 lat faktycznego wykonywania pracy na stanowisku nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego, o których mowa w art. 1 Karty Nauczyciela, w brzmieniu obowiązującym w okresie faktycznego wykonywania pracy na tych stanowiskach (z wyjątkiem nauczyciela szkoły za granicą), w wymiarze co najmniej połowy obowiązkowego wymiaru zajęć,
- nie przysługuje Ci prawo do przejścia na emeryturę nauczycielską na podstawie art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela
- wysokość tej emerytury nie jest niższa niż kwota najniższej emerytury określonej w ustawie emerytalnej.

Jeśli spełniasz te warunki, możesz otrzymać nową emeryturę nauczycielską również wtedy, gdy Twój stosunek pracy zostanie rozwiązany lub wygaśnie w sytuacjach, które opisujemy na str. 5 w rozdziale „Jakie są wyjątki od zasady rozwiązywania stosunku pracy na wniosek nauczyciela”.

Ważne!

Prawo do nowej emerytury nauczycielskiej nie ustaje w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn).

Jak obliczymy wysokość nowej emerytury nauczycielskiej

Nową emeryturę nauczycielską obliczymy według nowych zasad, tj. dzieląc tak zwaną podstawę obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi, w którym przechodzisz na tę emeryturę.

Podstawę obliczenia nowej emerytury nauczycielskiej stanowi suma:

- zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne, zapisanych na Twoim koncie w ZUS do końca miesiąca przed tym, od którego przysługuje Ci wypłata emerytury,
- zwaloryzowanego kapitału początkowego,
- środków zapisanych na subkoncie w ZUS.

W przypadku nowej emerytury nauczycielskiej środki z subkonta (wraz z przekazanymi środkami z OFE) są przenoszone na Twoje konto ubezpieczonego i nie podlegają dziedziczeniu. To oznacza, że w razie Twojej śmierci Twoi spadkobiercy nie mają prawa do podziału środków lub wypłaty gwarantowanej.

Nauczycielskie świadczenie kompensacyjne

Nauczycielskie świadczenie kompensacyjne możesz otrzymać na podstawie ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych. Nauczycielami zgodnie z tą ustawą są nauczyciele, wychowawcy lub inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w następujących placówkach:

- publicznych i niepublicznych przedszkolach,
- szkołach publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych,
- publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego,
- młodzieżowych ośrodkach wychowawczych,
- młodzieżowych ośrodkach socjoterapii,
- specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych,

- specjalnych ośrodkach wychowawczych dla dzieci i młodzieży, które wymagają stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania,
- publicznych i niepublicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych udzielających dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także pomocy uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu,
- ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych, które umożliwiają:
 - dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych organizowanych zgodnie z odrębnymi przepisami,
 - dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną jest niepełnosprawność intelektualna, realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego (w przedszkolu albo w oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej), obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,
- placówkach, które zapewniają uczniom opiekę i wychowanie, gdy uczą się poza miejscem stałego zamieszkania.

Możesz otrzymać świadczenie kompensacyjne, jeśli spełnisz łącznie poniższe warunki:

- skończysz określoną liczbę lat:
 - a) gdy jesteś kobietą:
 - 56 lat – w latach 2025–2026,
 - 57 lat – w latach 2027–2028,
 - 58 lat – w latach 2029–2030,
 - 59 lat – w latach 2031–2032,
 - b) gdy jesteś mężczyzną:
 - 61 lat – w latach 2025–2026,
 - 62 lata – w latach 2027–2028,
 - 63 lata – w latach 2029–2030,
 - 64 lata – w latach 2031–2032,
- masz co najmniej 30 lat stażu (czyli okresów składkowych i nieskładkowych), w tym minimum 20 lat pracy nauczycielskiej w jednej z wymienionych placówek w wymiarze co najmniej połowy obowiązkowego wymiaru zajęć,
- rozwiążesz stosunek pracy.

Masz również prawo do świadczenia, jeśli Twój stosunek pracy zostanie rozwiązany lub wygaśnie w sytuacjach, które opisujemy na str. 5 w rozdziale „Jakie są wyjątki od zasady rozwiązania stosunku pracy na wniosek nauczyciela”

Emerytura pomostowa

Możesz się starać o emeryturę pomostową, jeżeli jesteś nauczycielem, wychowawcą lub innym pracownikiem pedagogicznym i pracujesz w jednej z tych placówek:

- młodzieżowy ośrodek wychowawczy,
- młodzieżowy ośrodek socjoterapii,
- ośrodek szkolno-wychowawczy,
- okręgowy ośrodek wychowawczy,
- schronisko dla nieletnich,
- zakład poprawczy.

Aby otrzymać taką emeryturę, musisz spełnić następujące warunki:

- skończyć 55 lat (kobiety) lub 60 lat (mężczyźni),
- mieć co najmniej 20 lat (kobiety) lub 25 lat (mężczyźni) stażu ubezpieczeniowego (czyli okresów składkowych i nieskładkowych),
- mieć co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wykonywanej w pełnym wymiarze czasu pracy,
- wykonywać po 31 grudnia 2008 r. pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienioną w nowych wykazach prac.

Jeżeli nie wykonywałeś pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008 r., możesz ubiegać się o emeryturę pomostową, gdy spełniasz poniższe warunki:

- skończysz co najmniej 55 lat (kobiety) lub 60 lat (mężczyźni),
- masz minimum 20 lat (kobiety) lub 25 lat (mężczyźni) stażu ubezpieczeniowego (okresów składkowych i nieskładkowych),
- na 1 stycznia 2009 r. masz 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (wykonywanej w pełnym wymiarze czasu pracy) wymienioną w nowych wykazach.

Ważne!

Jeśli masz prawo do emerytury pomostowej lub do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego albo spełniasz do nich warunki, zachowasz je do dnia, w którym osiągniesz powszechny wiek emerytalny, chyba że to prawo ustanie z innych przyczyn.

Możesz też złożyć wniosek o emeryturę powszechną, gdy skończysz 60 lat (jeśli jesteś kobietą) lub 65 lat (jeśli jesteś mężczyzną). Wtedy zaczniesz otrzymywać powszechną emeryturę, a przestaniesz pobierać świadczenie kompensacyjne lub emeryturę pomostową.

Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.).
3. Ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1672, z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz.U. z 2025 r. 174, z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1696).
6. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2024 r. poz. 737).
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz. 43, z późn. zm.).

Załatwiał sprawy w **ZUS** bez wychodzenia z domu

www.zus.pl

aktualności i ważne informacje

e-wizyta

wideorozmowa z ekspertem ZUS
www.zus.pl/e-wizyta

PUE/eZUS

elektroniczna obsługa spraw

mZUS

aplikacja mobilna

kontakt

Centrum Kontaktu Klientów ZUS

■ Centrum Kontaktu Klientów ZUS:

- **22 560-16-00** z telefonów komórkowych i stacjonarnych
koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym
- e-mail: cot@zus.pl